

Til Bispemøtet

Rapport prosjektet: Tro, håp og forfølgelse (Rapporten vil bli oppgradert til BM)

v/ biskop emeritus Tor B Jørgensen - 240919

Bakgrunn:

Enkeltbiskoper og BM samlet har gjennom mange år vært opptatt av behandlingen av konvertitter i norsk utlendighetsforvaltning og i rettsvesenet. Det kan her vises til følgende BM-uttalelser..... *(skal fylles inn)*

I 2014 utga NOAS rapporten *Tro, håp og forfølgelse* hvor også to biskoper ble intervjuet (Stein Reinertsen og Tor B Jørgensen). Da rapporten ikke medførte ønskede resultater og ikke minst fra kirkelig hold ble bedømt som mangelfull, ble det tatt initiativ å utgi en fullstendig revidert utgave av rapporten, kalt *Tro, håp og forfølgelse II – Har kristne konvertitter fra Iran behov for beskyttelse? Ny, utvidet og oppdatert rapport.*

BM ble med i arbeidsgruppa som forøvrig besto av NOAS, Stefanusalliansen, Norges kristne råd og Mellomkirkelig råd. BM oppnevnte biskop emeritus Tor B Jørgensen. Rapporten ble presentert på større konferanse i Oslo høsten 2017 blant annet med bidrag fra BMs preses.

Hovedutfordringer:

- Troverdighetsvurderinger: a. søkerens generelle troverdighet, knyttet til opplysninger/vurderinger av opplysninger gjort i utlendingsforvaltningen. b. Søkerens religiøse troverdighet
- Risikovurderinger: Vil søkeren bli utsatt for forfølgelse ved retur spesielt med henblikk på Iran. Her mener utlendingsmyndighetene det er trygt å returnere(s) dersom en ikke kan dokumentere tydelig misjonæringsiver og/eller tatt lederansvar.
- Måten utlendingsmyndighetene behandler konvertittsaker på har betydelig svakheter og manglende rettsikkerhet. Dette gjelder ikke minst avgjørelser som blir tatt uten nemndmøte og uten direkte møte med søkeren og sider ved nemndssystemet uten kontradiksjonsmuligheter og vitneføring.

Utvikling:

Arbeidsgruppa har søkt å følge utviklingen av saksfeltet, spesielt med sikte på Iran, men også Afghanistan i de to årene som er gått.

Rapporten har vært et viktig dokument i saker som er kommet opp for retten. Flere advokater har blant annet innkalt Tor B Jørgensen til vitne i rundt 15 saker, både i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett.

Rapporten ble oversendt justisdepartementet som ba om en uttalelse fra UDI/UNE.

Utlendingsmyndighetene gav uttrykk for skepsis til rapporten spesielt på to felter: Spørsmålet om risiko ved retur (til Iran) og rapportens anvendelse av internasjonale juridiske saker. THF-II gruppa har respondert overfor justisdepartementet i et utførlig svar.

Oppfølgingskonferanse

I september 2018 ble det arrangert en oppfølgingskonferanse med stor oppslutning hvor også utlendingsmyndighetene var godt representert. Arbeidsgruppa la her fram materiale som viste at en enda ikke har fått et avklart forhold til de hovedspørsmål THF II har reist. Det gjelder både

troverdighets- og risikovurderinger, men også rettssikkerhetsnivået i saksbehandlingen. Her har THF-II søkt å påvirke det politiske miljøet til å skape et mer sakssvarende regelverk for behandling av konvertittsaker.

Troverdighetsvurderinger – kritiske spørsmål

En mer nøyaktig gjennomgang av grunnlaget for generell troverdighet som ofte blir brukt ved avslag i konvertittsaker, viser:

- At Utlendingsmyndighetene legger vekt på påståtte uoverensstemmelse / uetterrettelighet i forklaringer som er gitt. Etter de undersøkelser THF-II har gjort, er flere av disse viktige konklusjonene fattet på sviktende grunnlag. Muligheter til oppklaringer gis ikke. Erfaringene roper på et system som åpner for kontradiksjon og kulturelt basert innsikt og kunnskap.
- At Utlendingsmyndighetene legger lite vekt på religionsfaglige vurdering og kunnskap fra konvertittens eget religiøse miljø.

Risiko ved retur – ny kunnskap

Et viktig spørsmål har vært risiko ved tvangsretur til Iran. I rapporten THF-II ble det vist til to saker der den returnerte ble utsatt for overgrep fra iranske myndigheters side ved retur. UNE har brukt dette som et eksempel på at THF-II ikke er tilstrekkelig informert. Våren 2019 fikk THF-gruppa innsyn i saken og trakk den konklusjon at norske myndigheter på urettmessig vis har skapt tvil om grunnlaget for vedkommendes harde behandling. Saken har medført brevveksling mellom justisdepartementet/UNE og THF-II, jfr debatt i Aftenposten (...).

Politisk oppfølging

Allerede i den første regjeringsplattformen (Sundvollen 2013) til Erna Solberg var konvertittsaker nevnt. På bakgrunn av dette fikk advokat Cecilie Schjætvet i oppgave å utrede visse sider ved saksfeltet. Hun påpeker bl.a. behovet for å styrke de rettssikkerheten. Rapporten er i liten grad blitt fulgt opp.

Da Solberg dannet en ny regjering basert på den såkalte Granavold-plattformen, er spørsmålet om konvertitter gjentatt med følgende formuleringer:

Foreta en fornyet gjennomgang av klageordningen på utlendingsfeltet.

Sikre at det avholdes nemndsmøte med personlig oppmøte og at det gis mulighet til å føre vitner under nemndsmøte i Utlendingsnemnda i asylsaker der vurderingstemaet er troverdigheten ved en konvertering. Den utvidede adgangen til personlig oppmøte gjelder kun én gang i hver sak.

Vurdere praksis i klagesaker som knytter seg til forfølgelse på grunn av religion.

Formuleringene er ikke veldig presise, men åpner for at det faktisk kan bli foretatt viktige endringer. Et av regjeringspartiene burde ha spesiell interesse av at denne saken blir sluttført på en måte som svarer til de innspill kirke-Norge og THF-prosessen har kommet med. Hvordan regjeringen, *in casu* justisdepartementet, vil følge opp saken er imidlertid fortsatt uklart. Det er ting som kan tyde på at det ikke har høyeste prioritet. Det er derfor fortsatt behov for å øve trykk på dette saksfeltet til en bedre ordening er på plass.

Forslag til BM

I lys av den oppmerksomhet BM har vist konvertittspørsmålet og den betydning dette har hatt for sakens utvikling, er det ønskelig at BM gjennom THF-prosjektet følger saken i denne omgang fram til den politiske avklaringen har funnet sted.